

Rim Vahiyni O'rnatadi — Birinchi Raqam

Shaxsiy Talqin

Jeff Pippenger

2024-06-28

O'sha zamonlarda janub podshohiga qarshi ko'plar bosh ko'taradilar; shuningdek, xalqing orasidagi zo'ravonlar vahiyyi qaror toptirish uchun o'zlarini ko'taradilar; ammo ular yiqiladilar. Doniyor 11:14.

“Ta’limot” so’zi xristianlik kontekstida Muqaddas Kitobning qaror topgan haqiqatlarini anglatadi. O’zlarini xristian deb e’tirof etuvchi turli tashkilotlar Muqaddas Kitobga oid ta’limotlar deb belgilaydigan turli to’plamlarga egadirlar, ammo faqat bitta Haqiqat mavjud. “Mutlaq haqiqat” bilan “plyuralizm” o’rtasidagi farq ayni paytda bizning ko’rib chiqish doiramizdan tashqaridagi mavzudir.

Shunda Pilat Unga dedi: Demak, Sen Shohmisan? Iso javob berdi: Sen aytayotganingdek, Men Shohman. Men buning uchun tug’ilganman va buning uchun dunyoga kelganman — haqiqatga guvohlik berish uchun. Haqiqatdan bo’lgan har bir kishi Mening ovozimni eshitadi. Pilat Unga dedi: Haqiqat nima? Va buni aytgach, u yana yahudiylarning oldiga chiqib, ularga dedi: Men Unda hech qanday ayb topmayapman. Yuhanno 18:37, 38.

Haqiqat — Xudoning Kalomidir; u Uning ovozidir va u Masihning O’zidir.

“Biz o’zimiz uchun nasroniylik nimadan iborat ekanini, haqiqat nima ekanini, biz qabul qilgan imon nima ekanini, Muqaddas Kitobning qoidalar — bizga oliy hokimiyat tomonidan berilgan qoidalar — nimaligini bilmog’imiz kerak. O’z imonini asoslaydigan sababsiz, masalaning haqiqatiga doir yetarli dalillarsiz ishonadiganlar ko’p. Agar ularga o’zlarining avvaldan shakllangan qarashlariga uyg’un keladigan biror g’oya taqdim etilsa, uni qabul qilishga darhol tayyor bo’ladilar. Ular sababdan oqibatga qarab mulohaza yuritmaydilar, ularning imoni chinakam poydevorga ega emas, va sinov vaqtida o’zlari qum ustiga qurganliklarini bilib qoladilar.

“Muqaddas Yozuvlar haqidagi o’zining hozirgi nomukammal bilimidan qanoatlanib, buni najoti uchun yetarli deb o’ylab taskin topgan kishi halokatli aldovda taskin topmoqda. Muqaddas Yozuvga asoslangan dalillar bilan puxta qurollanmaganlar ko’p; shuning uchun ular xatoni farqlay olmaydilar va haqiqat sifatida tiqishtirilgan barcha urf-odat hamda xurofotni mahkum eta olmaydilar. Shayton Masih xushxabarining soddaligini buzish uchun Xudoga sajda-ibodatga o’z g’oyalarini kiritgan. Hozirgi haqiqatga ishonishini da’vo qiladiganlarning ko’pchiligi azizlarga bir karra topshirilgan imon nimadan iborat ekanini — sizlardagi Masih, ulug’vorlik umidi ekanini — bilmaydilar. Ular eski chegara-belgilarni himoya qilayapmiz, deb o’ylaydilar, ammo ular iliq va befarqdirlar. Ular o’z tajribalariga sevgi va imonning haqiqiy fazilatini singdirish hamda unga ega bo’lish nimani anglatishini bilmaydilar. Ular Muqaddas Kitobni yaqindan tadqiq qiluvchilar emas, balki dangasa va e’tiborsizdirlar. Muqaddas Yozuv oyatlari yuzasidan fikrlar ixtilofi paydo bo’lganda, maqsad bilan o’rganmagan va nimaga

ishonishini qat'iy belgilamagan ana shular haqiqatdan yuz o'giradilar. Biz barchaga ilohiy haqiqatni sinchiklab surishtirish zarurligini singdirishimiz kerak, toki ular haqiqat nima ekanini haqiqatan ham bilsinlar. Ba'zilar o'zlarini juda bilimdon deb biladilar va ish uchun, Xudo uchun hamda Masih jonini bergan insonlar uchun, go'yo Xudoni hech qachon tanimagandek, endi ortiqroq g'ayratga ham, alangalovchi muhabbatga ham ega bo'lmasalar-da, o'z ahvollaridan mamnun bo'ladilar. Ular Muqaddas Kitobni uning iligi va moyini o'z jonlariga singdirish [maqsadida] o'qimaydilar. Ular buni Xudoning ularga gapirayotgan ovozi deb his qilmaydilar. Ammo najot yo'lini anglamoqchi bo'lsak, agar Solihlik Quyoshining nurlarini ko'rmoqchi bo'lsak, Muqaddas Yozuvlarni maqsad bilan o'rganishimiz kerak, chunki Muqaddas Kitobning va'dalari va bashoratlari ilohiy qutqarish rejasiga ulug'vorlikning ravshan nurlarini sochadi; bu ulug' haqiqatlar esa aniq tushunilmagan." The 1888 Materials, 403.

Biz o'sha ta'limotlar nimalardan iborat ekanini, shuningdek, o'sha haqiqatlarni qanday bayon etish, asoslab berish va himoya qilishni bilishga majburlamiz.

"Hozir bizga kimdir yakka holda turishga majbur bo'lishi mumkinligi ehtimoldan yiroqdek tuyuladi; ammo agar Xudo men orqali biror marta gapirgan bo'lsa, shunday vaqt keladiki, biz Uning nomi uchun kengashlar oldiga va minglar huzuriga olib chiqilamiz, va har bir kishi o'z e'tiqodining sababini bayon etishga majbur bo'ladi. Shunda haqiqat uchun egallangan har bir nuqtai nazar eng qattiq tanqid ostiga olinadi. Demak, biz Xudoning kalomini o'rganishimiz kerakki, himoya qilayotgan ta'limotlarimizga nega ishonishimizni bilaylik. Biz Yahovaning tirik kalomlarini sinchkovlik bilan tadqiq etishimiz lozim." Review and Herald, 1888-yil 18-dekabr.

"minglar" oldiga olib kelinish uchun oxirgi kunlarda haqiqatning ayrim himoyachilari televidion yoki veb-eshittirishlar kabi vositalarda haqiqatni himoya qilishga majbur bo'lishlari ravshandir. Aks holda, bir yuz qirq to'rt ming kishi tomonidan berilgan guvohlikka minglar qanday guvoh bo'la olardi? Biz targ'ib qiladigan ta'limotlar e'tiqodimizning asosini belgilaydi.

"Jamoat a'zolari har biri alohida sinovdan o'tkazilib, isbotlanadi. Ular shunday sharoitlarga qo'yiladilarki, haqiqatga shahodat berishga majbur bo'ladilar. Ko'plar kengashlar va sudlar oldida, ehtimol alohida va yolg'iz holda, so'zlashga chaqiriladi. Bunday tang holatda ularga yordam bergan bo'lishi mumkin bo'lgan tajribani ular qo'lga kiritishni e'tiborsiz qoldirganlar, va ularning jonlari behuda sarflangan imkoniyatlar hamda e'tiborsiz qoldirilgan imtiyozlar uchun nadomat yukidan og'irlashadi." Testimonies, 5-jild, 463.

Xudoning Kalomi hech qachon muvaffaqiyatsizlikka uchramaydi; shuning uchun agar biz bir yuz qirq to'rt ming safiga kiritilmoqchi bo'lsak, nimaga ishonishimizni Xudoning Kalomida yozilgan narsaga asoslanib bilishimiz kerak. Xudoning xalqi o'zi ishonadigan ta'limotlarni izohlashga majbur bo'ladigan sinov vaqti yetib kelishidan oldin, Xudo O'z Kalomini tanqidiy o'rganishga O'z xalqini majbur etish uchun xatolarning kirib kelishiga yo'l qo'yadi.

"Xudoning xalqi orasida hech qanday bahs-munozara yoki hayajon yo'qligi, ularning sog'lom ta'limotni mahkam tutib turganliklarining qat'iy dalili deb qaralmasligi kerak. Ular haqiqat bilan xatoni aniq ajratib ko'rmayotgan bo'lishlari mumkinligidan qo'rqish uchun asos bor.

Muqaddas Yozuvlarni tadqiq etish natijasida hech qanday yangi masalalar ko'tarilmaganda, odamlarni haqiqatga ega ekanliklariga ishonch hosil qilish uchun Muqaddas Kitobni o'zlari izlab tekshirishga undaydigan fikr tafovuti yuzaga kelmaganda, qadimgi zamonlarda bo'lgani kabi, hozir ham ko'plar an'anaga yopishib oladilar va nima ekanini bilmagan holda sajda qiladilar."

"Menga ko'rsatildiki, hozirgi haqiqatni bilamiz, deb e'tirof etayotganlarning ko'plari nimaga ishonayotganlarini bilmaydilar. Ular o'z e'tiqodlarining dalillarini tushunmaydilar. Ular hozirgi vaqt uchun bo'lgan ishni to'g'ri qadrlamaydilar. Sinov vaqti kelganda, hozir boshqalarga va'z qilayotgan ayrim kishilar o'zlari tutib turgan nuqtai nazarlarni tekshirib ko'rganlarida, qoniqarli sabab keltira olmaydigan ko'p narsalar borligini anglaydilar. Shunday sinovdan o'tmagunlaricha, ular o'zlarining nechog'li katta johilligini bilmagan edilar. Jamoatda ham nimaga ishonayotganini tushunaman, deb o'z-o'zidan faraz qiladiganlar ko'p; ammo bahs-munozara chiqmaguncha, ular o'z zaifliklarini bilmaydilar. O'xshash e'tiqoddagi kishilardan ajralib, o'z e'tiqodini tushuntirish uchun yakka holda va yolg'iz turishga majbur bo'lganlarida, haqiqat deb qabul qilgan narsalari haqidagi tasavvurlari naqadar chalkash ekanini ko'rib, hayratlanadilar. Shubhasizki, oramizda tirik Xudodan chekinish va insonlarga yuz burish, ilohiy donolik o'rniga insoniy donolikni qo'yish yuz berdi.

"Xudo O'z xalqini uyg'otadi; agar boshqa vositalar samara bermasa, ular orasiga bid'atlar kirib keladi, va bu ularni elab, somonni bug'doydan ajratadi. Rabbiy O'z kalomiga ishonadiganlarning barchasini uyqudan uyg'onishga chorlaydi. Bu vaqtga muvofiq bo'lgan qimmatli nur keldi. Bu — ayni boshimizga kelib turgan xavf-xatarlarni ko'rsatadigan Muqaddas Kitob haqiqatidir. Bu nur bizni Muqaddas Yozuvlarni tirishqoqlik bilan o'rganishga va biz tutib turgan nuqtai nazarlarni nihoyatda sinchkovlik bilan tekshirishga yetaklashi kerak. Xudo haqiqatning barcha jihatlari va nuqtai nazarlari ibodat hamda ro'za bilan puxta va qat'iy izlanishini istaydi. Imonlilar haqiqat nimadan iborat ekani haqidagi taxminlar va noaniq tasavvurlarda to'xtab qolmasliklari kerak. Ularning imoni Xudoning kalomiga mustahkam asoslangan bo'lishi lozimki, sinov vaqti kelganda va ular o'z imonlari uchun javob berish maqsadida kengashlar oldiga olib kelinganda, ichlaridagi umidning sababini muloyimlik va qo'rquv bilan bayon qila olsinlar."

"Qo'zg'ating, qo'zg'ating, qo'zg'ating. Biz dunyoga taqdim etayotgan mavzular biz uchun tirik haqiqat bo'lishi kerak. Biz e'tiqodning asosiy aqidalari deb hisoblaydigan ta'limotlarni himoya qilishda mutlaqo asosli bo'lmagan dalillardan foydalanishga hech qachon yo'l qo'ymasligimiz muhimdir. Bunday dalillar muxolifni sukut saqlashga majbur qilishi mumkin, ammo ular haqiqatni sharaflamaydi. Biz shunday puxta dalillarni keltirishimiz kerakki, ular nafaqat raqiblarimizni sukutga keltirsin, balki eng yaqin va eng sinchkov tekshiruvga ham bardosh bera olsun. O'zlarini munozarachi sifatida tarbiyalaganlar orasida Xudoning kalomini xolislik bilan qo'llamaslik xavfi kattadir. Muxolif bilan yuzma-yuz bo'lganimizda, faqat imonliga ishonch bag'ishlashni ko'zlash o'rniga, mavzularni uning ongida ishonch-hosil qiladigan tarzda bayon etish bizning jiddiy sa'y-harakatimiz bo'lishi kerak."

"Insonning aqliy taraqqiyoti qanchalik bo'lmasin, u bir lahza ham Muqaddas Yozuvlarni yanada buyukroq nur uchun chuqur va uzluksiz tadqiq etishga ehtiyoj yo'q, deb o'ylamasin.

Biz xalq sifatida alohida-alohida holda bashoratning talabalari bo'lishga da'vat etilganmiz. Xudo bizga taqdim etadigan har qanday nur nurlarini farqlay olishimiz uchun biz jiddiy hushyorlik bilan kuzatmog'imiz lozim. Biz haqiqatning dastlabki yog'dularini ilg'ab olishimiz kerak; va ibodat bilan olib borilgan tadqiq orqali yanada ravshanroq nur olinishi mumkin, uni boshqalar oldiga ham keltirish mumkin." Testimonies, 5-jild, 708.

Oxir-oqibatda bir yuz qirq to'rt mingni tashkil etadigan "bashorat talabalar(i)" tez orada yuz beradigan yakshanba qonuni inqirozi va ta'qibini yuzaga keltiradigan yer yuzidagi hokimiyatlar bilan to'qnashuvlaridan oldin "alohida-alohida sinalib, isbotlanadilar". Sadoqatlilar avvalo Xudo tomonidan "uyg'otiladi". Uxlab qolgan bokiralar kechikish davrida tushib qolgan mudroq holatidan "uyg'otiladi". Agar ular Xudo 2023 yilning iyul oyidan buyon tarqatib kelinayotgan maqolalar orqali taqdim etgan xabar bilan uyg'onmasalar, unda Xudo ular orasiga "bid'atlar"ning "kirib kelishiga" yo'l qo'yadi; bu esa elash jarayoni orqali bug'doy bilan begona o'tlarning ajralishini yakunlaydi. Biz hozir ana shu elash jarayonidamiz.

Zamonaviy Rimning to'g'ri aniqlanishi borasidagi bahsni kuzatib kelganlar uchun uchta imkoniyat mavjud. Birinchi imkoniyat shuki, Zamonaviy Rim — Amerika Qo'shma Shtatlaridir; ikkinchisi shuki, Zamonaviy Rim — papalik hokimiyatidir; uchinchi imkoniyat esa, avvalgi ikkala qarash ham noto'g'ri bo'lib, Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi o'n to'rtinchi oyatda o'zlarini ulug'laydigan, yiqiladigan va vahiy-ni barpo etadigan Doniyor xalqining talonchilari orqali boshqa bir hokimiyat ifodalanganidir.

Men shuni ta'kidlaymanki, Zamonaviy Rim papalik hokimiyatimi yoki Amerika Qo'shma Shtatlarimi, degan ixtilof ushbu harakat ichiga Uning xalqini O'zining bashoratli Kalomini tadqiq etishga majbur etish maqsadida kirib kelishiga yo'l qo'yilgan. Xudo bu bahs-munozarani O'z rahm-shafqatining bir zohiri sifatida yuzaga keltirdi. Men shuni ta'kidlaymanki, bu ixtilof Zamonaviy Rim masalasida kim haq, kim nohaq ekanini shunchaki aniqlashdan ko'ra, ko'proq Uning xalqini kelayotgan inqirozga tayyorlash bilan bog'liqdir. Bu ixtilofga Xudo tomonidan yo'l qo'yildi va u shunday rejalashtirildiki, ko'rishni istagan har kim uchun, Uning bashoratli Kalomi haqidagi o'z shaxsiy tushunchasi to'liq emasligi yoki noto'g'ri ekanini namoyon etsin. Shuning uchun bu bahs Xudoning rahm-shafqatining dalilidir.

Bu bahs nafaqat "sening xalqingning qaroqchilari" orqali ifodalangan qudrat kim ekanini aniqlash masalasini, balki ushbu bahsning har ikkala tomoni ham qo'llab-quvvatlayotganini da'vo qiladigan "qator ustiga qator" metodologiyasi to'g'ri tatbiq etilayotgani-yo'qligini ham o'z ichiga oladi. "Qator ustiga qator" metodologiyasi bilan bog'liq bo'lgan bashoratli qoidalar bug'doy bilan begona o'tlarni ajratish jarayonining bir qismi bo'ladigan alohida bashoratli tamoyillarni o'z ichiga oladi. Menimcha, mazkur hozirgi bahsda noto'g'ri tushunilayotgan "qator ustiga qator" metodologiyasining uch unsuri shulardir: Masih Haqiqat sifatida, Masih Alfa va Omega sifatida, hamda bashoratning uch karra tatbiqi.

Oxir-oqibat, Doniyor 11-bobning o'n to'rtinchi oyatini noto'g'ri tushinishda qat'iy turuvchilar o'z ta'limotiy pozitsiyalarini shaxsiy talqinga asoslaganlari ayon bo'ladi.

Bizda yana yanada mustahkamroq bashorat kalomi ham bor; sizlar zulmatli joyda porlab turgan chiroqqa quloq tutgandek, to tong yorishib, tong yulduzi qalblaringizda ko‘tarilguncha, unga quloq tutishingiz yaxshi bo‘lur. Avvalo shuni bilinglarki, Muqaddas Yozuvdagi hech bir bashorat hech kimning o‘zicha talqin qilinadigan narsa emas. Chunki bashorat qadimda inson irodasi bilan keltirilgan emas; balki Xudoning muqaddas odamlari Muqaddas Ruh tomonidan harakatga keltirilgan holda so‘zlaganlar. 2 Butrus 1:19–21.

O‘n to‘rtinchi oyat yuzasidan bahsda men “shaxsiy talqin” deb tushunadigan narsaning bir misoli The Great Controversy asarida uchraydi.

“Shanba kuni butun xristian olami bo‘ylab bahsning alohida markaziy nuqtasiga aylanganidek, diniy va dunyoviy hokimiyatlar yakshanba kuniga rioya etishni majburan joriy qilish uchun birlashganlarida, oz sonli bir ozchilikning ommaviy talabga bo‘ysunishdan qat’iy bosh tortishi ularni umumiy nafrat obyektiga aylantiradi. Cherkov muassasasiga va davlat qonuniga qarshi turgan ana shu ozchilikka toqat qilib bo‘lmaydi, deb ta’kidlanadi; butun xalqlar tartibsizlik va qonunsizlikka giriftor bo‘lgandan ko‘ra, aynan ular azob chekishi afzal, deb da’vo qilinadi. Xuddi shu dalil ko‘p asrlar muqaddam Masihga qarshi «xalq boshliqlari» tomonidan ham ilgari surilgan edi. «Biz uchun ma’qulroqki, — degan edi makkor Qayafa, — xalq uchun bir odam o‘lsin-u, butun millat halok bo‘lmasin». Yuhanno 11:50. Bu dalil qat’iy va hal qiluvchi bo‘lib ko‘rinadi; va nihoyat, to‘rtinchi amrning Shanbasini muqaddas tutadiganlarga qarshi farmon chiqariladi, ularni eng og‘ir jazoga loyiq deb e’lon qiladi hamda ma’lum bir vaqtdan keyin xalqqa ularni o‘limga mahkum etish erkinligini beradi. Qadimgi Dunyodagi rimchilik va Yangi Dunyodagi murtad protestantizm Xudoning barcha amrlarini hurmat qiladiganlarga nisbatan shunga o‘xshash yo‘l tutadi”. Buyuk kurash, 615.

“Xristian olami” butun dunyo bo‘ylab nasroniylar jamoasini yoki nasroniylar ko‘pchilikni tashkil etadigan mamlakatlar va madaniyatlarning yig‘ma tanasini anglatadi. Bu atama ko‘pincha nasroniylik hukmron din bo‘lgan va madaniyatga, qonunlarga hamda ijtimoiy me’yorlarga sezilarli darajada ta’sir ko‘rsatgan dunyo qismlarini ifodalash uchun ishlatiladi. Xristian olami nasroniylikning o‘z izdoshlarining soni, madaniy ta’siri va tarixiy ahamiyati nuqtayi nazaridan global miqyosdagi keng qamrovini o‘z ichiga oladi. Ellen White CD-ROM’ida mavjud bo‘lgan takrorlarni olib tashlamagan holda, “Xristian olami” so‘zi bir yuz yetmish olti marta uchraydi. Geografik jihatdan Opa-singil Uayt xristian olamini, umuman olganda, Yevropa va Amerikalar deb ko‘rsatadi. Opa-singil Uayt kontekstida Yevropa Eski Dunyo, Amerikalar esa Yangi Dunyo sifatida ko‘rsatiladi.

“Ammo qo‘zichoqnika o‘xshash shoxlari bo‘lgan mahluq ‘yerdan ko‘tarilib kelayotgan’ holda ko‘rildi.” O‘zini barpo etish uchun boshqa hokimiyatlarni ag‘darish o‘rniga, shu tarzda ifodalangan xalq oldin egallanmagan hududda paydo bo‘lishi hamda asta-sekin va tinch yo‘l bilan o‘sib borishi kerak edi. Demak, u Eski Dunyoning gavjum va o‘zaro kurashayotgan millatlari orasida — “xalqlar, olomonlar, millatlar va tillar”ning o‘sha to‘lqinli dengizida — paydo bo‘la olmas edi. Uni G‘arbiy Qit‘adan izlash lozim edi.

“Yangi Dunyodagi qaysi xalq 1798-yilda hokimiyat sari yuksalib, kuch-qudrat va buyuklik va’dasini berar hamda dunyoning e’tiborini o‘ziga tortar edi? Ramznining tatbiqi hech qanday

savolga o‘rin qoldirmaydi. Bitta xalq, va faqat bitta xalqgina, ushbu bashoratning tafsilotlariga mos keladi; u shubhasiz Amerika Qo‘shma Shtatlarini ko‘rsatadi.” The Great Controversy, 441.

Biz ko‘rib chiqayotgan paragrafdagi so‘nggi jumla shunday fikrni ilgari surish uchun qo‘llanilgan: “Eski Dunyodagi romanizm va Yangi Dunyodagi murtad protestantizm” iborasi “Eski Dunyo romanizmi”ni Zulmat Asrlari davridagi papalik sifatida, Qo‘shma Shtatlarni esa (murtad protestantizmni) “Yangi Dunyodagi murtad protestantizm” iborasi bilan ifodalangan Zamonaviy Rim sifatida aynanlashtirmoqda, degan fikr. “Eski” o‘tgan tarix deb, “Yangi” esa zamonaviy yoki hozirgi tarix deb ta’riflanadi. Bu tatbiq Sister White’ning ham xristian olami, ham Eski va Yangi dunyo haqidagi qaror topgan tushunchasini buzib talqin qiladi.

Bu jumlaning o‘tgan va kelajak tarix nuqtayi nazaridan qo‘llaydiganlar, Sister White nazarda tutgan ma’noga to‘g‘ridan-to‘g‘ri zid ravishda “xususiy talqin”ni ilgari suradilar. Da’vo shundan iboratki, “Eski Dunyo” o‘tgan tarixni, “Yangi” esa zamonaviy yoki hozirgi tarixni (Yangi) ifodalaydi.

Matnda shunday deyilgan: “ta’qib qiladi”. Romanizm va murtad Protestantizm “ilohiy amrlarning barchasini hurmat qiladiganlarga nisbatan o‘xshash yo‘l tutadi”. Matndagi Eski Dunyo — Yevropa, Yangi Dunyo esa — Amerikalardir. Sister White butun dunyo yakshanba qonuni sinoviga duch kelishini, Romanizm Yevropadagi quvg‘inlarda boshchilik qilishini, murtad Protestantizm esa Amerikalardagi quvg‘inlarda boshchilik qilishini ta’lim bermoqda. Amerikalalar va Yevropa “Xristian olami” deb ta’riflanadigan hududlardir. Ham Romanizm, ham murtad Protestantizm “ilohiy amrlarning barchasini hurmat qiladiganlarga nisbatan o‘xshash yo‘l tutadi”.

“Quvib boradi” iborasi har ikkala kuch tomonidan kelajakdagi bir harakatni bildiradi va Qadimgi Dunyo rimchiligi Zulmat Asrlaridagi papalik hokimiyati ekanini taxmin qilish grammatik jihatdan imkonsizdir. Har ikkala kuch amalga oshiradigan quvg‘in kelasi zamondadir. Ushbu iboraning ta’rifi “quvib boradi” bo‘lib, u biror narsaga erishish yoki uni qo‘lga kiritish niyati bilan uning ortidan borishni yoki uni quvishni anglatadi. Bu, shaxs yoki guruhning bir maqsad yoxud vazifani faol ravishda izlashga bel bog‘lagan kelajakdagi harakatini anglatadi.

Ushbu ibora turli kontekstlarda qo‘llanilishi mumkin: “U tibbiyot sohasida faoliyat yuritishni ko‘zlaydi”, ya’ni u tibbiyot mutaxassisi bo‘lish yo‘lida harakat qilishni rejalashtiradi. “U muhandislik bo‘yicha daraja olishni ko‘zlaydi”, bu esa uning oliy ta’lim muassasasida muhandislikni o‘rganish niyatida ekanini bildiradi. “Jamoaloyihani yakuniga yetguncha davom ettiradi”, bu jamoaloyiha tugaguniga qadar uning ustida ishlashda davom etishini anglatadi. “Ular kompaniyaga qarshi sud tartibida chora ko‘rishni ko‘zlaydi”, ya’ni ular e’tiroz yoki adolat izlash masalasini hal etish uchun huquqiy choralar ko‘rish niyatida. Umuman olganda, “ko‘zlaydi” iborasi qat’iyat, sadoqat va kelajakda muayyan maqsad yoki natijaga erishish bo‘yicha aniq niyatni anglatadi.

Eski Dunyoning Romanizmi o‘tib ketgan tarix, deb ta’lim berish uchun qo‘llaniladigan xususiy talqin, keyinchalik bashoratning uch karra tatbiq etilishining noto‘g‘ri qo‘llanishini qo‘llab-quvvatlovchi bir tayanch sifatida ishlatiladi. U, Rimning uch karra tatbiqi butparast Rimni, undan keyin papalik Rimini va so‘ng uchta Rimning uchinchisi sifatida Amerika Qo‘shma

Shtatlarini ifodalaydi, deb da'vo qiladi. Shunga juda o'xshash nuqsonli tatbiq 2001-yil 11-sentabrda ko'p o'tmay, bir guruh Yoel kitobi masalasi tufayli harakatdan ajralib chiqqanida qo'llanilgan edi.

Shundan so'ng bahs Kanadadagi lager yig'ilishida boshlandi; u yerda uch qayg'uning uch karra qo'llanishi Yo'el kitobiga singdirilib, uchinchi qayg'udagi Islom birinchi bobning oltinchi oyatida yurtga qarshi kelgan xalq, deb ta'lim berildi. O'sha xalq papalik Rimidir, biroq bu xalq Islom edi, degan da'vo bilan xususiy talqin kiritildi. Uch qayg'uning uch karra qo'llanishi 2001-yil 11-sentabrning qudrati sifatida Islomni belgilab qo'ygan edi, va yangi xususiy talqin Yo'elning birinchi bobidagi papalik hokimiyati aslida Islom ekanini qat'iy ilgari surdi. Yo'el kitobida papalik hokimiyatining to'g'ri aniqlanishini rad etgan xususiy talqin uch qayg'uning noto'g'ri qo'llanishi bilan quvvatlanirildi. Endi esa papalik hokimiyatini chetga surib, uning o'rniga Amerika Qo'shma Shtatlarini qo'yuvchi yana bir xususiy talqin kiritilmoqda.

Bo'lgan narsa — yana bo'ladigan o'sha narsadir; qilingan narsa esa — yana qilinadigan o'sha narsadir; quyosh ostida yangi hech narsa yo'q. Shunday biror narsa bormi-ki, uning haqida: “Qara, bu yangidir”, deb aytish mumkin bo'lsin? U bizdan oldingi qadim zamonlardayoq allaqachon bo'lgan. Voiz 1:9, 10.

Oxirgi kunlarning bahs-munozaralari eski bahslarning takrorlanishini ham o'z ichiga oladi, va Doniyor kitobining o'n birinchi bobi shimol podshohi timsoliga Uriah Smithning o'z shaxsiy talqinini yuklagan bahsni o'z ichiga oladi. U shunday qilish orqali Doniyor kitobining o'n birinchi bobiga faqat zulmat keltirgan bir tushuncha yasadi. Bu oxirgi kunlarda takrorlanayotgan bahslar, ayniqsa, o'rnatilgan haqiqatga shaxsiy talqinlarni qo'llashning mevasini aniqlab bermoqda. Smith o'zining “Daniel and the Revelation” kitobida aynan shuni qildi. Yoel kitobi haqidagi bahsda ham aynan shunday qilindi, va “The Great Controversy”dan olingan bir paragraf “Christendom” nimaning anglatishi borasida dunyodagi hamda Ellen White yozuvlaridagi ta'rifni chetlab o'tganda, shu bilan birga “will pursue” iborasi kelajakdagi voqeani bildirishini ko'rsatadigan grammatikaning asosiy qoidalari rad etilganda, ayni shu dinamikalar ishga solinmoqda. Ana shu nuqtayi nazardan kelib chiqib, “Old World” papalik hokimiyatining 538 yildan 1798 yilgacha bo'lgan tarixi degan nuqsonli tushuncha keyin bashoratning uch karra qo'llanilishi ta'rifining o'rnatilgan tushunchasiga qarshi bahslashish uchun ishlatiladi.

“Xudo bashoratli tarixda o'tmishda amalga oshishi lozim deb belgilagan hamma narsa amalga oshdi, va hali kelishi lozim bo'lgan hamma narsa ham o'z tartibida amalga oshadi. Xudoning payg'ambari Doniyor o'z o'rnida turibdi. Yuhanno o'z o'rnida turibdi. Vahiy kitobida Yahudo qabilasining Arsloni bashorat tadqiqotchilariga Doniyor kitobini ochib berdi, va shu tariqa Doniyor o'z o'rnida turibdi. U o'z guvohligini beradi — Rabbiy unga vahiyda ochib bergan, biz esa ularning amalga oshishining ayni bo'sag'asida turganimizda bilishimiz kerak bo'lgan ulug' va tantanavor voqealar haqidagi guvohligini.”

“Tarixda ham, bashoratda ham Xudoning Kalomi haqiqat bilan xato o'rtaqidagi uzoq davom etgan kurashni tasvirlaydi. Bu kurash hanuz davom etmoqda. Ilgari bo'lgan narsalar yana takrorlanadi. Eski bahslar qayta jonlanadi, va yangi nazariyalar tinimsiz paydo bo'lib turadi. Ammo o'z e'tiqodi va bashoratning amalga oshishida birinchi, ikkinchi va uchinchi

farishtalarning xabarlarini e'lon qilishda ishtirok etgan Xudoning xalqi qayerda turganini biladi. Ular nozik oltindan ham qadrliroq bo'lgan bir tajribaga egadirlar. Ular qoya singari sobit turishlari, ishonchlarining ibtidosini oxirigacha mahkam saqlashlari kerak." Selected Messages, 2-kitob, 109.

Opa Uayt xonim Pavlusning "ishonchlarining boshlanishi"ni adventizmning poydevor haqiqatlari deb belgilashini osongina ko'rsatish mumkin. Millerchilar "sening xalqingning qaroqchilari" papa hokimiyati ekanini o'rgatganlar, va 1989 yildan boshlab yuz qirq to'rt mingliklar harakati bu ramzning ayni shu talqinini Millerchilar kabi qayta-qayta tasdiqlab kelgan. Endi esa "sening xalqingning qaroqchilari" kim ekani haqida "yangi nazariya" paydo bo'ldi, va u eski bir bahsni qayta tiriltirdi, chunki u mustahkam o'rnatilgan bashoratli ramzning noto'g'ri aniqlanishidan foydalanib, qum ustiga qurilgan bashoratli bir modelni bunyod etadi. Bu Smitning shaxsiy talqini bo'lganmi, yoki Yo'elning birinchi bobidagi millatga nisbatan noto'g'ri tatbiq bo'lganmi, yoxud Amerika Qo'shma Shtatlarining Zamonaviy Rim sifatida aniqlanishi bo'lganmi — bu uchala xato ham oxirgi kunlarda papa Rimining to'g'ri tushunchasiga hujum qiladi, va shu tariqa ular Xudoning xalqi halok bo'ladimi yoki yashab qoladimi, shuni aniqlab beradigan bashoratli vahiyya asos bo'ladigan ramzga hujum qiladilar.

Kelajakda Yevropadagi romanizm va Amerikadagi murtad protestantizm, muqaddas tarix davomida bo'lgani kabi, Shabbatni saqlovchilarni ta'qib qilishni "davom ettiradi".

"Xudo O'z xalqini uyg'otadi; agar boshqa vositalar samara bermasa, ularning orasiga bid'atlar kirib keladi, va ular ularni elab, somonni bug'doydan ajratadi. Rabbiy O'z kalomiga ishonadiganlarning barchasini uyqudan uyg'onishga da'vat etadi. Qimmatli nur kelgan, ayni shu zamonga muvofiq nur. Bu — ayni boshimizga kelib qolgan xavf-xatarlarni ko'rsatadigan Muqaddas Kitob haqiqatidir. Bu nur bizni Muqaddas Yozuvlarni tirishqoqlik bilan o'rganishga hamda biz tutib kelayotgan nuqtai nazarlarni eng sinchkovlik bilan tekshirishga yetaklashi kerak. Xudo haqiqatning barcha jihatlari va nuqtai nazarlari ibodat va ro'za bilan puxta hamda sabot bilan tekshirib chiqilishini istaydi. Imonlilar haqiqat nimadan iborat ekani haqidagi farazlar va noaniq tasavvurlarda taskin topmasliklari kerak." Gospel Workers, 299.

Bu fikrlarni keyingi maqolada davom ettiramiz.